

Forskerinterview

Se tidligere forskerinterviews her: www.djoef.dk/forskerinterview

Af Lars Lønstrup, freelancejournalist / Foto Kaare Viemose

GRÆNSER FOR SPIN

Loyalitet og tilhørsforhold til et bestemt parti har langt større betydning end spin og smart retorik, når vælgerne danner holdninger. Det viser en ny undersøgelse lavet af politologen Rune Slothuus.

Mange danske vælgere føler sig stærkt knyttet til et bestemt politisk parti og indretter i vid udstrækning deres egne holdninger efter partiets.

Det viser en ny endnu ikke offentliggjort undersøgelse, som cand.scient.pol. og ph.d. Rune Slothuus har gennemført.

Undersøgelsen fremviser forskelle på helt op til 65 procentpoint mellem vælgernes opbakning til et konkret politisk forslag, alt efter om det er 'ens eget' parti eller 'modstanderne' fra den anden side af Folketingssalen, som fremlægger det. Og dermed går undersøgelsen stik imod de røster i samfundsdebatten, som siger, at dansk politik præges af manglende forskelle partierne imellem og troløse vælgere, der skifter parti for et godt ord.

Forskeren bag undersøgelsen, Rune Slothuus, er 32 år, men har allerede "formået at publicere i et helt usædvanligt omfang, herunder i førende internationale tidsskrifter," som det hed, da han sidste år modtog Det Samfundsvidenskabelige Fakultets Forskningspris på Aarhus Universitet. Her arbejder Rune Slothuus også til daglig som adjunkt på Institut for Statskundskab.

Din nye undersøgelse er foretaget blandt et repræsentativt udvalg af danske vælgere i alderen 18 til 70 år. Hvad spørger du dem om?

"Med udgangspunkt i den økonomiske krise spørger jeg, om de går ind for at fremrykke offentlige investeringer med det formål at forbedre vækst og beskæftigelse. Og så undersøger jeg, om det spiller ind på deres holdning, dels hvorvidt det er Socialdemokraterne eller

☉ Det ofte partivalget, som styrer deres holdninger, frem for holdningerne, der afgør, hvilket parti de stemmer på

Rune Slothuus, cand.scient.pol. og ph.d.

Venstre, der fremlægger forslaget, dels om det påvirker deres holdning, hvordan partierne argumenterer for, eller framer, deres forslag."

Hvad er vigtigst? Hvilket parti der stiller forslaget (afsender) eller hvordan forslaget formuleres (framing)?

"Det er afsenderen – uden nogen tvivl. Blandt socialdemokraternes vælgere går 85 procent ind for vækstpakken, hvis deres eget parti anbefaler den, mens tilslutningen daler til 50 procent med Venstre som afsender. Og for Venstres vælgere er forskellen endnu større. Her går 85 procent ind for pakken, hvis deres eget parti anbefaler den, mens kun 30 procent

synes, vækstpakken er en god ide, hvis det er Socialdemokraterne, som foreslår den. Også blandt partiernes traditionelle alliancepartnere spiller afsenderen en vigtig rolle. Hos SF og Enhedslistens vælgere går 70 procent ind for pakken, hvis Socialdemokraterne anbefaler den, mens tilslutningen daler til 45 procent, hvis Venstre er afsender. Hos Konservative og Dansk Folkepartis vælgere går 60 procent ind for pakken, hvis Venstre anbefaler den, mens tilslutningen daler til 45 procent, hvis Socialdemokraterne er afsender."

Har det betydning for vælgernes holdningsdannelse, hvordan partierne forsøger at sælge (frame) deres forslag?

"Ja, men hos såvel Venstre som Socialdemokraternes vælgere er framingeffekten relativt beskeden, til trods for at der er meget stor forskel på de to frames, der anvendes i undersøgelsen. Den ene (traditionelt socialdemokratiske, red.) frame siger, at vækstpakken skal modvirke, at de svageste skubbes ud af arbejdsmarkedet. Den anden (traditionelt borgerlige, red.) frame siger, at vækstpakken skal hjælpe landets kriseramte virksomheder. Uanset hvilket frame, Venstre eller Socialdemokraterne anvender, får de opbakning til vækstpakken fra minimum 80 procent af deres egne vælgere. Frame om de svage sikrer →

Socialdemokraterne størst opbakning blandt sine vælgere (90 procent, red.). Omvendt får Venstre størst opbakning blandt sine egne vælgere med erhvervsrammen (ligeledes 90 procent, red.).”

Du undersøger også, om Venstre og Socialdemokraterne kan overbevise andre partiers vælgere ved at frame deres forslag, så det passer til målgruppens forventelige holdninger. Hvad finder du her?

”Her bliver billedet straks mere uklart. Nogle gange opnår partierne en pæn gevinst ved at frame deres forslag, så den passer til modtageren, andre gange er gevinsten tæt på nul, og i et enkelt tilfælde virker framingen direkte modsat hensigten. Det sker, når Socialdemokraterne forsøger at sælge vækstpakken til Venstres vælgere ved at slå på pakkens gavnlige

at partierne godt kan vinde noget med retorik og spin, men at effekten er usikker og under alle omstændigheder beskeden i forhold til effekten af partitilhørsforhold.”

Dermed lyder du uenig med en del samfundsforskere og politiske kommentatorer, som slår på, at medlemsfrafald har svækket partierne, at forskellene imellem partierne forsvinder, og at vælgerne er blevet troløse?

”Jeg betragter helt klart undersøgelsen som en slags korrektiv til forestillingen om, at partierne ikke længere har noget solidt tag i vælgerne. Det er der ellers alle mulige gode grunde til at tro, hvis man følger debatten i medierne. For partierne har jo mistet mange medlemmer, og vi ser store udsving i meningsmålingerne, men jeg synes, denne undersøgelse sætter spørgsmålstegn ved, om partierne af den

ti mellem valgene. I de mere – rent vælgermæssigt – stabile 1980’ere og 1990’ere faldt andelen af vælgere, der skifter mellem valgene, til en fjerdedel.

Så selvom vælgernes bevægelighed altså igen ser ud til at være stigende, er rigtig mange vælgere fortsat loyale over for deres parti. For disse vælgere er det ofte partivalget, som styrer deres holdninger, frem for holdningerne, der afgør, hvilket parti de stemmer på.”

I din undersøgelse er Venstre og Socialdemokraterne afsendere på den samme vækstpakke. Men i foråret afsendte partierne to ret forskellige bud på en løsning af den økonomiske krise, Danmark befinder sig i. Er det årsagen til, at meningsmålingerne omtrent samtidig skiftede til fordel for rød frem for blå blok?

”Måske. Men det har jeg ikke undersøgt, så det vil jeg nødt til kommentere direkte på. Jeg bed dog mærke i en undersøgelse fra Rambøll, som Jyllands-Posten offentliggjorde i foråret. Af den fremgik, at 70 procent af de vælgere, der stemmer på oppositionen, er villige til at arbejde en time mere om ugen, mens det kun var 35 procent af dem, der stemmer på regeringen og Dansk Folkeparti, som er rede til det samme. Betyder det nu, at SF og Socialdemokraternes vælgere er dobbelt så arbejdssomme som borgerlige vælgere? Eller er det snarere udtryk for, at vælgernes holdninger lader sig påvirke af partiernes anbefalinger? Jeg tror ubetinget mest på det sidste.” ■

Partierne har en meget vigtig rolle at spille som pejlemærker for danskernes holdningsdannelse, og at der er klare grænser for betydningen af spin og indpakning af politiske budskaber

Rune Slothuus, cand.scient.pol. og ph.d.

ge virkninger for erhvervslivet. Kun 20 procent af Venstres vælgere køber pakken, når de får den serveret på den måde. Det er 65 procent point lavere end Venstre-vælgernes opbakning til nøjagtig det samme forslag med nøjagtig den samme framing, når deres eget parti står som afsender.

Den største gevinst ved at frame forslaget, så den passer til målgruppen, er på 25 procentpoint, og den opnår Socialdemokraterne hos konservative og Dansk Folkeparti-vælgere. Her stiger opbakningen til 60 procent, når Socialdemokraterne slår på pakkens gavnlige virkninger for erhvervslivet.”

Hvad er din konklusion på undersøgelsen?

”Resultaterne viser, at partierne har en meget vigtig rolle at spille som pejlemærker for danskernes holdningsdannelse, og at der er klare grænser for betydningen af spin og indpakning af politiske budskaber. Man kan sige,

grund bliver nødt til at bruge mange ressourcer på politisk marketing og spin, sådan som det er blevet populært gennem de senere år. Måske kan partierne med fordel bruge kræfterne på at skabe politik og lægge den frem for vælgerne. Tallene her viser i hvert fald, at partierne i høj grad bliver brugt som pejlemærker for vælgernes egen holdningsdannelse.”

Men valgforskere har jo påvist, at op mod en tredjedel af danskerne skifter parti mellem valgene. Så mere trofaste er vælgerne trods alt ikke?

”Der er bevægelighed, men det betyder ikke, at alting flyder. Siden man i 1970’erne begyndte at gennemføre de store valgundersøgelser herhjemme, har tallet for, hvor mange vælgere der føler et stærkt tilknytningsforhold til et bestemt parti, ligget nogenlunde stabilt omkring 50 procent. Og i 1970’erne var det også op imod en tredjedel af os, som skiftede par-

